



ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA HEORPA EUROPSKI PARLAMENT PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW
EUROPEES PARLEMENT PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

25. listopada 2014.

Hrvatsko društvo za Ujedinjene narode

Kolumna

mr. sc. Andrej Plenković: Rezolucija Opće skupštine UN-a 68/262 o teritorijalnom integritetu Ukrajine

Svaka analiza međunarodno-političke situacije u vezi s Ukrajinom treba kao značajan element sagledati Rezoluciju Opće skupštine Ujedinjenih naroda 68/262 o teritorijalnom integritetu Ukrajine. Rezolucija koju je Opća skupština usvojila 27. ožujka 2014. nastala je kao odgovor na rusku aneksiju Krima koja je ugrozila temeljne vrijednosti međunarodnog prava te osnovna načela Povelje Ujedinjenih naroda, čije je stupanje na snagu značilo i osnivanje UN-a, a čiju 69. obljetnicu obilježavamo upravo ovih dana - 24. listopada.

Rezolucijom je 68. Opća skupština potvrdila ukrajinsku suverenost, političku neovisnost, jedinstvenost i teritorijalnu cjelovitost unutar međunarodno priznatih granica. Tekst rezolucije se, među ostalim, referira na Memorandum o sigurnosnim jamstvima u vezi s pristupanjem Ukrajine Ugovoru o neširenju nuklearnoga oružja (Memorandum iz Budimpešte) iz prosinca 1994. koji je donesen na margini tadašnje Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi. Njime su SAD, Velika Britanija, Ruska Federacija, Francuska i Kina postali jamci neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine, a Ukrajina je pristala ustupiti cjelokupno nuklearno oružje sa svojeg teritorija Rusiji.

Rezolucija također poziva sve države, međunarodne organizacije i specijalizirane agencije da ne priznaju bilo kakve promjene u statusu Autonomne republike Krim i grada Sevastopola na temelju nelegalnog referenduma te da se suzdrže od bilo kakvih radnji ili djelovanja koje bi se mogle interpretirati kao priznavanje promijenjenog statusa.

Usvajanju rezolucije Opće skupštine su prethodili neuspješni pokušaji Vijeća sigurnosti da donese pravno obvezujuću rezoluciju sličnog sadržaja. Rusija kao stalna članica Vijeća sigurnosti nije dopustila usvajanje bilo kakve odluke kojom bi se autorizirao međunarodni angažman. Sedam zasjedanja Vijeća sigurnosti o krizi u Ukrajini završilo je ruskim vetom na nacrt rezolucije kojom bi se osudilo održavanje referenduma na Krimu prije donošenja Rezolucije Opće skupštine, nakon čega je uslijedilo još osam sastanaka VS-a na kojem je Rusija blokirala donošenje bilo kakve supstancijalne odluke o sukobu.

U podizanju svijesti o opasnostima za ljudska prava u Ukrajini te u procesu donošenja Rezolucije značajan doprinos dao je i prof.dr.sc. Ivan Šimonović, pomoćnik glavnog tajnika UN-a za ljudska prava. Od veljače je sudjelovao u redovitim promatračkim posjetima Ukrajini te je radio na uspostavljanju Promatračke misije UN-a za ljudska prava u Ukrajini s ciljem neovisnog monitoringa koji bi omogućio objektivnu ocjenu povreda ljudskih prava. Šimonovićeva izvješća u kojima upozorava na kronična kršenja ljudskih prava doprinijela su izglasavanju Rezolucije usprkos snažnom i aktivnom ruskom protivljenju. Čak i pravno neobvezujuću rezoluciju Opće skupštine UN-a podržalo je tek neznatno više od polovice država članica.

100 država je glasovalo za, 11 protiv, 58 ih je bilo suzdržano, a 24 države nisu glasovale zbog odsutnosti njihovih predstavnika u trenutku glasovanja.

Nema dvojbe da rezolucija ne postavlja nikakva nova pravno-normativna načela nego jasno potvrđuje temeljnu poruku međunarodne zajednice o nedopuštanju da događaji u Ukrajini postave presedan za buduće usporedive izazove za međunarodno pravo. Premda rezolucije Opće skupštine nemaju jednako obvezujući pravni karakter poput rezolucija Vijeća sigurnosti, usvajanje Rezolucije 68/262 ima vrlo opipljive pravne posljedice.

Njome je UN kao središnja organizacija za usklađivanje djelovanja naroda radi očuvanja mira, stabilnosti i dobrosusjedskih odnosa, jasno definirao svoje stajalište o nelegalnosti ruske aneksije Krima, ali i potvrdio teritorijalnu cjelovitost Ukrajine, uključujući i nedugo zatim okupirane dijelove regija Donjecka i Luganska.

Uz napore UN-a, važnu ulogu u normalizaciji stanja u Ukrajini imaju i druge međunarodne organizacije kao što su Europska unija i OEES-a, čija Međunarodna promatračka misija za parlamentarne izbore koji se održavaju u nedjelju 26.10. obuhvaća i Promatračku misiju Europskog parlamenta koju predvodim.

Održanje mira i osiguravanje teritorijalne cjelovitosti Ukrajine bit će dugotrajan i naporan zadatak. Na tome putu Ukrajina može računati na kontinuiranu i adekvatnu podršku Ujedinjenih naroda, Europske unije i njezinih država članica.

mr. sc. Andrej Plenković, pravnik, diplomat i političar, potpredsjednik Odbora za vanjske poslove i predsjednik Delegacije Europskog parlamenta za odnose s Ukrajinom